

De impact van het Omnibusvoorstel op de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)

Position Paper MVO Platform rondetafel Tweede Kamer 23 april 2025

Op 26 februari 2025 publiceerde de Europese Commissie het Omnibus I-pakket, dat voorstellen bevat gericht op het wijzigen van belangrijke duurzaamheidswetten, waaronder de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD). In het [BNC-fiche](#) gaat het kabinet mee met de drastische wijzigingen die de Europese Commissie in het omnibusvoorstel heeft gepresenteerd. De steun voor het behoud van de CSDDD is echter groot. Meerdere grote groepen van [Nederlandse](#) en [internationale](#) bedrijven, [investeerders](#), economen en [netwerken](#) hebben naast het maatschappelijk middenveld hun steun uitgesproken.

In plaats van de administratieve lasten voor bedrijven te verminderen, creëren de voorstellen méér complexiteit. Ze verzwakken tegelijkertijd de verantwoordelijkheid van bedrijven en beperken de bescherming van mensenrechten en het milieu. Dit is hét moment om de essentiële onderdelen van de CSDDD overeind te houden en ervoor te zorgen dat de CSDDD daadwerkelijk impact maakt. Als de omnibuswijzigingen worden doorgevoerd, voldoet de CSDDD niet aan gepaste zorgvuldigheid zoals in de [Wet Zorgplicht Kinderarbeid](#) (WZK) en is het de vraag of de WZK niet in werking moet treden.

Kortom, het MVO Platform pleit voor het behoud van een de risicogebaseerde benadering voor gepaste zorgvuldigheid in de gehele toeleveringsketen, het betrekken van belanghebbenden en het erkennen van de rol van het maatschappelijk middenveld, in Nederland en in productielanden, en voor het verplichten tot uitvoering van klimaatplannen.

Bedrijven moeten middels een risicogebaseerde benadering kijken waar in de hele toeleveringsketen zich de grootste risico's bevinden, niet alleen bij directe leveranciers

Het omnibusvoorstel vraagt geen inzicht meer in toeleveringsketens. De verplichting om risico's en gevolgen van bedrijfsactiviteiten te identificeren en aan te pakken is beperkt tot enkel directe zakenpartners (ook wel tier-1), tenzij "plausibele informatie" erop wijst dat er inderdaad risico's zijn of kunnen ontstaan bij indirecte zakenpartners. Het monitoren van de risico's en genomen maatregelen wordt slechts om de vijf jaar gevraagd. In tegenstelling tot wat wordt beweerd, creëren de voorgestelde wijzigingen meer onduidelijkheid en bureaucratie voor bedrijven dan dat ze de administratieve rompslomp verminderen. Zolang bedrijven alleen onderzoek hoeven te doen naar directe toeleveranciers, is er geen sprake van gepaste zorgvuldigheid.

- **Inefficiëntie:** De meeste mensenrechtenschendingen en milieuschade vinden plaats [verderop in de toeleveringsketen](#). Als bedrijven slechts verplicht worden om hun inspanningen te richten op directe leveranciers, levert hun tijd en inzet weinig resultaat op, terwijl het grootste deel van hun negatieve impacts op mens en milieu onopgelost blijft. Daarom vereisen internationale normen, zoals de OESO-richtlijnen, dat bedrijven om een risicogebaseerde aanpak toepassen. Dit houdt in dat bedrijven zich richten op de risico's binnen hun ketens die zij zelf als het meest ernstig en waarschijnlijk beschouwen, en daar prioriteit aan kunnen geven. Zo worden onnodige lasten voor bedrijven waar geen of minder risico's bestaan vermeden.
- **Onduidelijkheid:** Het omnibusvoorstel zal leiden tot meer verwarring, doordat verschillende internationale normenkaders naast elkaar gaan bestaan. Het is risicovol te tornen aan de internationale consensus over de verantwoordelijkheden van het bedrijfsleven met betrekking tot mensenrechten en milieu. Zowel het MVO Platform als de Nederlandse overheid hebben herhaaldelijk het belang en de relevantie van de OESO-richtlijnen onderschreven.
- **Gebrek aan controle over risicobeoordelingen:** Door de omnibuswijzigingen zullen bedrijven risicobeoordelingen uitvoeren als reactie op interventies van derden, zoals klachten, nieuwsberichten

of rapporten van ngo's. Het ligt bovendien in de lijn der verwachting dat bedrijven meer passief zullen vertrouwen op het gebruik van codes of conduct, audits, certificering en contractuele garanties. Het is in het belang van bedrijven om proactief en gericht risicobeheer uit te voeren voor de belangrijkste mensenrechten- en milieurisico's binnen hun toeleveringsketen.

Bedrijven moeten in gesprek met gemeenschappen, ngo's en vakbonden

Betekenisvolle dialoog in elke stap in het gepaste zorgvuldigheidsproces is een belangrijke tool voor bedrijven om risico's in kaart te brengen en daar opvolging aan te geven. Het omnibusvoorstel bevat een ernstige afwijking van de OESO-richtlijnen door beperkingen te introduceren, wanneer in het gepaste zorgvuldigheidsproces en welke belanghebbenden, door bedrijven geconsulteerd hoeven te worden. Het omnibusvoorstel reduceert te raadplegen belanghebbenden tot degenen die direct getroffen worden door bedrijfsactiviteiten, en 'relevante stakeholders'. Dit geeft bedrijven te veel discretie om te bepalen welke stakeholders zij als 'relevant' zien.

- **Kritieke risico's buiten beeld:** Vanwege hun kennis, expertise en toegang tot belanghebbenden dieper in de keten is betekenisvolle dialoog met een brede groep van belanghebbenden, inclusief maatschappelijke organisaties zoals ngo's, milieuorganisaties, consumentenorganisaties, en mensenrechteninstituten, van cruciaal belang om bedrijven te helpen bij het identificeren van risico's, signaleren van misstanden en ontwikkelen van passende maatregelen om mensenrechtenschendingen en milieuschade in ketens te voorkomen en aan te pakken. Wanneer bedrijven stakeholders onvoldoende consulteren, ontnemen zij zichzelf ook een belangrijk leermiddel voor verdere verbetering op het gebied van duurzaamheid.
- **Extra kosten:** Door de reikwijdte van de betrokkenheid te beperken, is de kans veel groter dat ondernemingen nalaten kritieke risico's te identificeren of aan te pakken. Bedrijven missen de kans die de CSDDD biedt om veerkrachtigere productieketens op te bouwen door kosten voor remedie voor mensenrechten- en milieurisico's of conflictbeheersing met gemeenschappen te voorkomen. Dit zijn [kosten die bedrijven het meest onderschatten](#).

Bedrijven moeten klimaatplannen niet alleen opstellen, maar ook uitvoeren

Het omnibusvoorstel zwakt de verplichting om een klimaattransitieplan te implementeren op een verontrustende manier af. Bedrijven moeten wel een klimaatplan opstellen, maar worden niet verplicht dit uit te voeren. Deze wijziging geeft een zorgwekkend signaal af aan het bedrijfsleven dat klimaatverandering niet langer een prioriteit is waarvoor dringende actie nodig is. Dat terwijl bedrijven juist nu klimaattransitieplannen moeten uitvoeren om de klimaatdoelen van het Parijsakkoord te halen. De nieuwe formulering leidt bovendien tot juridische onduidelijkheid over in hoeverre een klimaatplan moet worden geïmplementeerd en wanneer er voldoende acties uitgevoerd en gepland zijn.

- **Bureaucratie in plaats van effectieve actie:** Zonder een duidelijke uitvoeringsverplichting dreigen klimaatplannen slechts een papieren tijger te worden.
- **Het niet nakomen van de klimaatverplichtingen door de EU en de lidstaten:** Het ontbreken van een duidelijke uitvoeringsverplichting ondermijnt ook [de eigen klimaatdoelstellingen van de Commissie](#) en ontnemt de EU en haar lidstaten een belangrijk instrument om hun emissiereductiedoelstellingen te halen. Het is ook [erg onwaarschijnlijk dat Nederland de klimaatdoelen haalt](#), iets wat te wijten is aan geschrapte beleidsmaatregelen.
- **Risico's voor de energiezekerheid van de EU in tijden van geopolitieke onrust:** door de uitvoeringsplicht van klimaatplannen te schrappen, zijn er minder prikkels voor bedrijven om hun energie-efficiëntie te vergroten. Zo ontstaat het risico dat deze wijziging bijdraagt aan grotere energieafhankelijkheid van de EU.